

the climate we speak

Zaangażowanie osób starszych w edukację klimatywną

Zestaw Startowy

Maj 2025



**Co-funded by
the European Union**

Finansowane przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak wyłącznie poglądami autora (autorów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub OeAD-GmbH. Ani Unia Europejska, ani organ udzielający dotacji nie mogą być za nie pociągnięte do odpowiedzialności.

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Fakty naukowe i wiarygodne źródła	5
3. Podstawy komunikacji klimatycznej dla edukatorów	9
4.Formaty i metody: Centra klimatyczne i uczące się społeczności praktyków	23
Jak zacząć rozmowę.	27
Jak podtrzymać dyskusję poprzez gry.	30
Kreatywne, artystyczne i praktyczne formaty.....	38
5.Zbiór inspirujących przykładów i projektów z krajów partnerskich.....	41

1. Wstęp

Projekt „The Climate We Speak” [„Klimat, o którym mówimy”]

Projekt Erasmus+ „The Climate We Speak” [„Klimat, o którym mówimy”] koncentruje się na promowaniu konstruktywnej i empatycznej komunikacji na temat zmian klimatu i kwestii zrównoważonego rozwoju wśród osób starszych i osób aktywnych w dziedzinie edukacji dorosłych. Dzięki naszemu projektowi my - organizacje partnerskie w Polsce, Portugalii, Belgii i Austrii - chcemy pomóc przełamać ciszę klimatyczną i wspierać osoby starsze w korzystaniu z ich prawa do udziału w dyskursie publicznym, w tym na temat klimatu i zrównoważonego rozwoju, oraz w kształtowaniu narracji, które odzwierciedlają ich rzeczywistość.

Projekt „The Climate We Speak” koncentruje się na promowaniu konstruktywnej i empatycznej komunikacji na temat zmian klimatu i zrównoważonego rozwoju wśród osób starszych i osób aktywnych w dziedzinie edukacji dorosłych.

Cel Zestawu Startowego

Zestaw startowy ma być przede wszystkim źródłem informacji dla partnerów projektu zaangażowanych w pracę z edukatorami osób dorosłych i osobami starszymi. Ale ważne jest dla nas, by w edukację klimatyczną zaangażowali się wszyscy chętni i zainteresowani. Dlatego zachęcamy do przeglądu dokumentu, poszukania inspiracji oraz zaangażowania się w komunikację klimatyczną z osobami w każdym wieku, a zwłaszcza z osobami starszymi.

Nasz Zestaw Startowy ma na celu:

- zapewnienie wstępnego przeglądu najlepszych praktyk i działań,
- wsparcie partnerów projektu i osób zainteresowanych rozpoczęciem pracy edukacyjnej związanej z komunikacją klimatyczną z osobami starszymi,
- pozbycie się strachu przed rozmową o klimacie i zrównoważonym rozwoju → nie musimy być ekspertami, by rozmawiać o kwestiach klimatycznych, ale pewne fakty i informacje mogą pomóc i sprawić, że pocujemy się pewniej,
 - stanowią pomocną wstępną podstawę do projektowania treści formatów wymiany informacji i wzajemnej edukacji poprzez Uczące się Społeczności Praktyków [Learning Communities of Practice] integrujące edukatorów dorosłych z osobami starszymi w Centrach Klimatycznych [Climate Hubs].

Jak sugeruje nazwa dokumentu, jest on dla nas punktem wyjścia, podstawowym niezbędnikiem projektu → **The Climate We Speak** [„Klimat, o którym mówimy”] → który będzie rosnąć i rozwijać się w trakcie wspólnej, dalszej drogi edukacyjnej.

Metodologia i zawartość

Zestaw Startowy został stworzony wspólnie przez wszystkich partnerów projektu i opiera się na badaniach, a także osobistych wywiadach i ankietach wśród osób starszych, ekspertów i edukatorów dorosłych. Celem badań było poznanie istotnych kwestii i wyzwań w komunikacji klimatycznej z osobami starszymi.

W oparciu o wyniki badań i informacje zwrotne od rozmówców, zespół projektowy opracował następujące tematy i podsumował je w niniejszym Zestawie Startowym:

- Naukowe fakty i wiarygodne źródła.
- Formaty i metody do przetestowania w centrach klimatycznych i uczących się wspólnotach praktyków.
- Inspirujące przykłady i projekty.

W każdym rozdziale, podsumowaliśmy interesujące fakty, które opracowali partnerzy projektu, eksperci, edukatorzy dorosłych i osoby starsze, z którymi przeprowadzono wywiady w fazie badawczej. Aby przedstawić pomysły na wykorzystanie informacji w planowanych formatach (Uczące się Społeczności Praktyków i Centra Klimatyczne) z edukatorami dorosłych (Uczące się Społeczności Praktyków) i osobami starszymi (Centra Klimatyczne), w większości rozdziałów znajduje się sekcja „Start”. Zamieściliśmy tam również linki do materiałów (np. prezentacji Power-Point itp.), które mogą służyć jako szablony dla partnerów.

Zachęcamy do czytania i przeglądania oraz prosimy pamiętać, że ta wstępna wersja Zestawu Startowego jest punktem wyjścia, który będzie krok po kroku rozszerzany przez nas wszystkich o dalsze pomocne metody, informacje lub inspirujące przykłady.

Wdrażając **Uczące się Społeczności Praktyków** z edukatorami dorosłych oraz **Centra Klimatyczne** z osobami starszymi, partnerzy projektu będą zbierać doświadczenia, które z kolei zostaną włączone do produktów końcowych projektu, takich jak poradniki dotyczące komunikacji klimatycznej z osobami starszymi oraz zbiór metod i formatów Centrów Klimatycznych (dostępnych jesienią 2027 r.).

2. Fakty naukowe i wiarygodne źródła

Dlaczego ten rozdział?

Ten rozdział ma na celu wsparcie zarówno partnerów projektu, jak i edukatorów dorosłych w przygotowaniu się do rozmowy na tematy związane z klimatem z osobami starszymi. Nie oznacza to, że musisz być ekspertem w dziedzinie klimatu - ale znajomość niektórych faktów lub miejsc, w których można je znaleźć, może sprawić, że poczujesz się pewniej. Chcemy zachęcić do mówienia: „*Nie wiem, ale sprawdźmy to razem*”.



Nie potrzebujemy więcej faktów - potrzebujemy rozmów. Fakty nie przekonują ludzi, ale wspólne doświadczenia tak.

Wim Aerts , Grootouders voor het Klimaat

Jak rozmawiać o kwestiach klimatycznych?

Komunikacja oparta na faktach jest ważna. Jednocześnie nie trzeba być badaczem klimatu, aby móc rozmawiać o kwestiach klimatycznych.

Klimat i zrównoważony rozwój to tak ogromne tematy, że nigdy nie poznamy wszystkich ich aspektów. Klimat wpływa na wszystkie obszary naszego życia. Może to być przerażające, a jednocześnie jest to świetna okazja, aby klimat stał się kwestią wszędzie.

Anthony Leiserowitz, geograf człowieka z Uniwersytetu Yale, który bada publiczne postrzeganie zmian klimatu, próbował podsumować kryzys klimatyczny w 10 słowach. **Krótko mówiąc, znajomość tych 10 słów wystarczy, aby zająć się kwestiami klimatycznymi.**

Te 10 słów to: Kryzys klimatyczny:

- **To prawda:** Tak, kryzys klimatyczny ma miejsce.
- **To my:** Kryzys klimatyczny, którego obecnie doświadczamy, jest spowodowany przez człowieka.
- **To złe:** Konsekwencje zmian klimatu są złe dla nas, ludzi, i dla planety.
- **Eksperci są zgodni:** 99% wszystkich badaczy klimatu zgadza się, że kryzys klimatyczny jest prawdziwy, że my, ludzie, jesteśmy jego przyczyną i że konsekwencje zmian klimatu są złe.
- **Jest nadzieja:** Jest to fakt, o którym często zapominamy, ponieważ łatwo popadamy w myśl o katastrofie i upadku, a następnie często nie chcemy w ogóle zajmować się kwestiami klimatycznymi. Michael Mann, profesor nauk atmosferycznych na Uniwersytecie Stanowym w Pensylwanii, twierdzi, że istnieje pilna potrzeba, ale także plan.



Start!

Zobacz prezentację „[Kryzys klimatyczny w 10 słowach](#)”

Trzeba jednak pamiętać, nie ma ostatecznej ani uniwersalnej listy 10 podstawowych faktów, które każdy powinien zweryfikować. Zwłaszcza, że tematy związane z klimatem i zrównoważonym rozwojem są obszerne: nie możemy objąć wszystkiego, co dotyczy żywienia, planowania urbanistycznego, mobilności, energii, gospodarki czy zasad fizycznych, takich jak efekt cieplarniany itp.

Ważne jest, aby dobra komunikacja i edukacja klimatyczna były zakorzenione w solidnym poznaniu i zrozumieniu problemu. Po pierwsze, musimy zrozumieć, dlaczego obecne skutki kryzysu klimatycznego stanowią problem. Wymaga to przekazywania faktów naukowych w sposób empatyczny i dostosowany do publiczności.



Start

[Scientists 4 future](https://scientists4future.org/we-are/facts/#:~:text=Given%20the%20current%20global%20policy,(Climate%20Action%20Tracker%202018)) podsumowali fakty dotyczące zmian klimatu. Jeśli uczestnicy są zainteresowani ogólnym przeglądem, możesz podzielić się listą faktów lub udostępnić link: [https://scientists4future.org/we-are/facts/#:~:text=Given%20the%20current%20global%20policy,\(Climate%20Action%20Tracker%202018\)](https://scientists4future.org/we-are/facts/#:~:text=Given%20the%20current%20global%20policy,(Climate%20Action%20Tracker%202018))

„The Climate We Speak” portugalscy partnerzy z Universidade de Sénior de Oei-ras podsumowali fakty dotyczące kwestii, które najbardziej ich dotyczą w dokumentach. Dla niektórych grup docelowych (np. osób starszych zainteresowanych faktami naukowymi dotyczącymi konkretnych kwestii) może to być również dobra opcja:

Dokument [Water scarcity and Climate change](#)

Dokument [Agriculture and Climate Change](#)

Jednocześnie nie możemy na tym poprzestać. Edukacja klimatyczna nie kończy się na zrozumieniu, czym jest efekt cieplarniany. Wręcz przeciwnie, po zrozumieniu problemu, musimy otworzyć przestrzeń dla rozwiązań. Same fakty i liczby nie wystarczą - skuteczna komunikacja skupia się na publiczności (grupie docelowej) i odwołuje się do jej uczuć, wartości i tożsamości. Ludzie potrzebują namacalnych, wykonalnych rozwiązań. Komunikacja klimatyczna powinna jasno pokazywać, gdzie zmiany będą miały największy wpływ. Chodzi o opowiadanie historii sukcesu i podkreślanie konkretnych rozwiązań dla poszczególnych środków ochrony klimatu. Historie i porównania z codziennego życia ludzi są często bardziej przekonujące niż abstrakcyjne liczby i dane.

Powinniśmy bardziej skupić się na tematach poczucia własnej skuteczności, emocji, **„klimatycznym odcisku dłoni”** i wyobraźni. Ochrona klimatu to wspólne zadanie - można w ten sposób uniknąć poczucia winy i bezsilności. Nie ma jednak magicznej formuły na skuteczną komunikację klimatyczną. Zawsze zależy to od sytuacji i ludzi, z którymi rozmawiamy (patrz rozdział 3).

Dlatego chcielibyśmy zachęcić do mówienia: „Nie wiem, ale sprawdźmy to razem”. Do przedstawianych w dokumencie metod edukacyjnych dołożyliśmy sekcje z linkami, pod którymi możesz sprawdzić różne istotne informacje, jeśli chcesz dowiedzieć się więcej. Musimy być świadomi, że w Internecie jest wiele dezinformacji i błędnych informacji, dlatego szczególnie

ważne jest, aby korzystać z wiarygodnych źródeł, które są napisane w języku zrozumiałym dla nas (i naszej grupy docelowej). W związku z tym partnerzy projektu zebrali fakty naukowe i wiarygodne źródła na temat zmian klimatu i zrównoważonego rozwoju w różnych językach. Podczas kompilowania zasobów upewniliśmy się, że są one również zrozumiałe dla osób, które nie są przyzwyczajone lub nie są zainteresowane czytaniem tekstów naukowych. Mogą również istnieć dodatkowe zasoby, które możemy zapewnić edukatorom dorosłym w naszych społecznościach edukacyjnych (Uczące się Społeczności Praktyków) i osobom starszym w naszych Centrach Klimatycznych:

Informacje w języku angielskim:

- Ogólne fakty naukowców dla przyszłości: [https://scientists4future.org/we-are/facts/#:~:text=Given%20the%20current%20global%20policy,\(Climate%20Action%20Tracker%202018\).](https://scientists4future.org/we-are/facts/#:~:text=Given%20the%20current%20global%20policy,(Climate%20Action%20Tracker%202018).)
- Przystępna i czytelna analiza Biura Wysokiego Komisarza ds. Praw Człowieka OHCHR dotycząca praw osób starszych w kontekście zmian klimatu (kwiecień 2021 r.): https://www.ohchr.org/sites/default/files/HRBodies/HRC/RegularSessions/Session47/Documents/A_HRC_47_46_Easy_to_read.docx
- Zalecenia HelpAge International dotyczące sprawiedliwości klimatycznej w starzejącym się świecie: <https://www.helpage.org/wp-content/uploads/2023/11/Climate-justice-in-an-ageing-world.pdf>
- Biała księga: Demokracja na rzecz transformacji (D4T) - demokracja koalicyjna dla płonącego świata demokratyzująca transformację klimatyczną <https://drive.google.com/file/d/1kJIfETZOPLiEr3x47BBJTeAlhcsfSaQN/view>
- AGE udziela odpowiedzi na konsultacje ONZ w sprawie wpływu zmian klimatycznych na prawa człowieka osób starszych: <https://www.age-platform.eu/age-responds-to-un-consultation-on-the-effects-of-climate-change-on-the-human-rights-of-older-persons/>
- Łączenie w sprawie klimatu: Przewodnik po skutecznej komunikacji w sprawie zmian klimatu: <https://ecoamerica.org/wp-content/uploads/2014/12/ecoAmerica-CRED-2014-Connecting-on-Climate.pdf>
- Katharina Hayhoe: <http://katharinehayhoe.com/>
- Program Yale dotyczący komunikacji w sprawie zmian klimatu: <https://climatecommunication.yale.edu/>
- Yale Climate Connection. Jak znormalizować rozmowę o klimacie: <https://yaleclimateconnections.org/2024/03/how-to-normalize-the-climate-conversation/>
- Climate & Development Knowledge Network: https://unfccc.int/sites/default/files/resource/Communicating%20climate%20change_Insights%20from%20CDKNs%20experience.pdf
- Trendy badawcze w komunikacji klimatycznej w erze postprawdy: <https://eric.ed.gov/?id=EJ1345267>
- Cambridge: informowanie o ryzyku klimatycznym: <https://www.cambridge.org/engage/coe/article-details/633ae403e615022d772fc2c4>

- Harvard Public Health. Mówiąc o zmianach klimatycznych: https://www.hsph.harvard.edu/magazine/magazine_article/speaking-of-climate-change/
- Dziesięć kluczowych zasad: Jak informować o zmianach klimatu, aby skutecznie angażować społeczeństwo. Dokument roboczy Climate Outreach: https://www.researchgate.net/publication/362189002_Ten_Key_Principles_How_to_Communicate_Climate_Change_for_Effective_Public_Engagement
- Potrzeba większego skupienia się na komunikacji dotyczącej zmian klimatycznych i włączenia większej liczby podejść systemowych <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10810730.2024.2361566>
- Gaya Herrington: Pięć sposobów na uniknięcie globalnego załamania. https://mdpi-res.com/bookfiles/mono/6206/Five_Insights_for_Avoiding_Global_Collapse.pdf?v=1731636297
- Nie jest to bezpośrednio związane z klimatem, ale to świetna komunikacja: <https://www.hope-based.com/>
- Happiness Lab Podcast <https://podcasts.apple.com/gb/podcast/how-to-disagree-better/id1474245040?i=1000669944289>
- <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/how-fix-climate-journalism>

Informacje w języku polskim

- Blog i podcast –: <https://www.crazynauka.pl/category/klimat/>
- Książka: Klimatyczne ABC - dostępna bezpłatnie online lub można zamówić wersję papierową- <https://klimatyczneabc.uw.edu.pl/>
- Raport “Ziemianie Atakują!” - podsumowuje największe wyzwania środowiska naturalnego oraz reakcje Polaków i ich gotowość do ewentualnych zmian stylu życia i konsumpcji - <https://ziemianieatakuja.pl/>
- Podcast – Czy za 20 lat nadal będziemy mogli wypoczywać nad Bałtykiem? Co zyskujemy dzięki spacerom po lesie? Jak jeść, by być zdrowym i nie szkodzić planecie? Czy bez zapyłaczy ludzkość naprawdę jest skazana na wyginięcie? <https://open.spotify.com/show/333mPR5ipSb3x2KzCRVVtb>
- Podcast Kwadrans z klimatem - trwa tylko kwadrans, ale jest krótko i na temat, by w małych kęsach zgłębiać zagadnienie kryzysu klimatycznego i jego połączenia z różnymi innymi tematami) - <https://open.spotify.com/show/4pQA2G4z2JbVyTjgT3Gq4Y>
- Podcast „Po co to eko” – przygotowany przez Martę Zwolińską - <https://open.spotify.com/show/7xd1BM1ogsNiXRrB70Myap?si=f2905666c44a423e>
- Podcast „Lepszy klimat” – prowadzony przez Paulinę Górską - <https://open.spotify.com/show/5lvMpzubWnHD7f2OHHm3uD>
- Książka: Za pięć dwunasta - dostępna bezpłatnie online <https://za512.uj.edu.pl/>
- Zielony Podcast - <https://open.spotify.com/show/1sr69K5N11cQkiTrOUuiWw>
- Portal Klimatyczna Baza Wiedzy: <https://klimatycznabazawiedzy.org/>
- Dziennikarz klimatyczny – Szymon Bujalski

- FB - <https://www.facebook.com/SzymonBujalskiDziennikarz/>
- IG - [dziennikarz_dla_klimatu](#)

3. Podstawy komunikacji klimatycznej dla edukatorów

Dlaczego ten rozdział?

Ważne jest, abyśmy przyjrzeni się bliżej grupie docelowej osób starszych. Ale co dokładnie definiuje tę grupę?

Pamiętajmy, że osoby starsze nie są jednorodną grupą. Dlatego w tym rozdziale zawarliśmy zestaw pytań do refleksji, które pomogą ci zastanowić się, kim są osoby starsze, z którymi pracujesz w określonych kontekstach. Pytania te mogą pomóc w określeniu, które podejścia, metody i formaty są najbardziej odpowiednie do ich dalszego, skutecznego zaangażowania.

Osoby starsze często nie są uważane za kluczową grupę docelową komunikacji klimatycznej - istnieje ogólne założenie, że zmiany klimatu są głównie kwestią dla młodszego pokolenia. Jednak osoby starsze mogą wiele wnieść; mogą podzielić się swoimi doświadczeniami i zmianami, które zar' owali na przestrzeni lat..

Caterina Rompianesi,
Anziani E Non Solo, Italy

Grupy docelowe osób starszych

Ludzie różnią się pod względem wyznawanych wartości, doświadczeń, oczekiwań i obrazu samych siebie. Osoby starsze nie są jednorodną grupą, a zmiany klimatu będą miały różny wpływ na osoby starsze w zależności od ich pochodzenia społeczno-ekonomicznego, miejsca zamieszkania, tego, czy pracują, czy są na emeryturze, ich stanu zdrowia lub niepełnosprawności, płci i innych czynników. Dlatego też skuteczna komunikacja klimatyczna musi być zawsze skierowana do konkretnej grupy docelowej. Jako edukatorzy powinniśmy zatem precyzyjnie zdefiniować nasze grupy docelowe i zastanowić się, w jaki sposób możemy do nich najlepiej dotrzeć. W naszym przypadku pracujemy z osobami starszymi. Osoby w wieku 60 lat częściej są osobami aktywnymi, chętnymi do wykonywania wielu czynności, podczas gdy osoby w wieku 75 lat i starsze częściej borykają się z problemami związanymi z mobilnością. Osoby starsze często cierpią na schorzenia, które sprawiają, że są bardziej wrażliwe na fale upałów lub zanieczyszczenia, a wiele z nich potrzebuje opieki lub wsparcia. Są również bardziej narażeni na izolację, brak dostępu do Internetu i pomijanie ich przy podejmowaniu ważnych decyzji. Ageizm - dyskryminacja, z którą spotykają się osoby starsze - jeszcze bardziej utrudnia im dostęp do informacji, wsparcia i udziału w poszukiwaniu rozwiązań. W rezultacie są one bardziej narażone na

zagrożenia klimatyczne i mniej przygotowane do adaptacji i reagowania. Powinniśmy zawsze pamiętać, że osoby starsze mogą mieć cenne doświadczenia życiowe i wgląd w zmiany klimatu. Dlatego powinny one mieć możliwość wprowadzania zmian w swoim stylu życia i uzyskiwania wsparcia w razie potrzeby. Mogą również działać jako liderzy społeczności i brać udział w dyskusjach na temat klimatu. Wielu z nich żyło w czasach niedoboru i wie, jak na przykład ponownie wykorzystać i zmniejszyć ilość odpadów. Ich wiedza może wspierać bardziej zrównoważone nawyki i gospodarkę o obiegu zamkniętym.

Poniższe pytania mogą pomóc lepiej zrozumieć grupy, z którymi pracujemy i znaleźć dobre punkty wyjścia do dialogu klimatycznego i metod klimatycznych. Można je przedyskutować z samymi osobami starszymi:

- Jakie kwestie związane z klimatem i zrównoważonym rozwojem są dla Ciebie ważne?
- Jak wyglądają rozmowy na temat klimatu i zrównoważonego rozwoju w Twoim osobistym otoczeniu?
- Co uważasz za łatwe do omówienia?
- Co uważasz za trudne?
- Co motywuje Cię do angażowania się w kwestie klimatyczne?
- Czy masz jakieś pomysły na wspólne działania promujące wymianę poglądów na temat klimatu i zrównoważonego rozwoju?

Ponadto można również rozpocząć wymianę doświadczeń między edukatorami dorosłych:

- Jakie jest indywidualne pochodzenie osób, z którymi pracujesz?
- Jakie jest Twoje doświadczenie w komunikacji klimatycznej z grupą docelową?
- Które działania są dobrze odbierane przez grupę docelową?
- Które kanały okazały się odpowiednie w dotarciu do nich?
- Którym ambasadorom ufają?



Start!

Powyższe pytania mogą być interesującymi aspektami do omówienia z uczestnikami (np. osobami starszymi, edukatorami dorosłych, osobami aktywnymi w komunikacji klimatycznej z osobami starszymi) w Uczących się Społecznościach Praktyków (Learning Communities of Practice).

Zasady: Komunikacja klimatyczna w edukacji klimatycznej osób starszych

Dokument Climate Out-reach zatytułowany "Dziesięć kluczowych zasad: Jak informować o zmianach klimatu, aby skutecznie angażować społeczeństwo?" autorstwa Maike Sippel, Chrisa Shawa i George'a Marshalla zawiera dobry przegląd podstaw psychologii klimatu i komunikacji klimatycznej.

Zadali sobie pytanie, w jaki sposób ludzie zaczynają dbać o klimat. Stwierdzili, że kiedy nam na czymś zależy, może to być bardzo silna motywacja do działania. Opracowali grafikę informacyjną, która "pokazuje, że troska dotyczy poznania, emocji i zachowania."¹



*Komunikacja klimatyczna
jako kluczowa umiejętność
przyszłości.*

Sybille Chiari, Badacz i kierownik austriackiego regionu modelowania klimatu

¹ Chcesz przeczytać cały artykuł? Można go znaleźć tutaj: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4151465

Żegnaj „modelu deficytu informacji”!

Fakty i wykresy są ważne, ale rzadko zmieniają przekonania ludzi.

„ Ramowanie ”

Sposób, w jaki mówimy o klimacie i jakie przyczyny oraz skutki z nim kojarzymy, może rezonować z innymi - lub nie.

Uczucie rozpaczcy nie jest rzadkością

W obliczu kryzysu klimatycznego, to uczucie może być towarzyszem, gdy naprawę angażujemy się w kwestię.

Historie mogą zmienić przekonania

Historie są tak stare jak ludzkość i używamy ich, aby nadać znaczenie tematowi.

Ludzie nadają sens zmianom klimatycznym poprzez historie, które „dobrze czują” - narracje, które rezonują z ich wartościami i tożsamością, prezentowane przez ludzi, którym ufają, i akceptowane przez otaczające ich normy społeczne.

Jesteśmy istotami społecznymi

Niewiele rzeczy ma na nas większy wpływ niż przekonania i zachowania ludzi wokół nas.

Musi przykuwać uwagę

Mamy tendencję do ignorowania zagrożeń, które wydają się odległe w czasie i miejscu.

Nasze tożsamości, światopoglądy i wartości

są zasadami przewodnimi dlatego, jak myślimy, czujemy i działamy.

Od troski do działania

Jakie wsparcie jest potrzebne, aby wypełnić lukę między wiedzą a działaniem?

Komu ufamy?

Korzystamy z wiedzy innych osób, gdy im ufamy.

Link:

https://www.kea-bw.de/fileadmin/user_upload/Publikationen/11_Klimakommunikation_4-Seiter_Besser_u__bers_Klima_reden.pdf

Ponadto Maike Sippel, Chris Shaw i George Marshall przedstawiają dziesięć opartych na dowodach zasad skutecznej komunikacji klimatycznej. W oparciu o informacje zwrotne od osób starszych, edukatorów dorosłych i ekspertów, z którymi rozmawialiśmy, partnerzy projektu próbowali podzielić te dziesięć zasad i szukali możliwych zastosowań w praktyce podczas rozmowy o klimacie z osobami starszymi.

Jak otworzyć wspólne drzwi do rozmowy?

1. Łączenie się z wartościami innych osób oraz znajdowanie wspólnych wartości

Musimy zapytać, jakie obawy mają osoby starsze w związku ze zmianami klimatu. Każdy chce być wysłuchany, a ich doświadczenia i wiedza specjalistyczna traktowana poważnie. Ludziom często brakuje nadziei, pewności siebie i poczucia własnej skuteczności, a my powinniśmy zająć się tymi kwestiami.

Żadne działanie nie jest możliwe bez emocji.

Zalecenie: Zajęcie się barierami emocjonalnymi i psychologicznymi.

Wiele osób starszych czuje się bezsilnych w obliczu zmian klimatycznych lub unika dyskusji z powodu lęku. Zapewnienie bezpiecznych przestrzeni do otwartych rozmów bez strachu i poczucia winy może zachęcić do większego zaangażowania..

2. Zaufani postacie

Rozmowa o klimacie najlepiej sprawdza się z osobami, którym ufamy. Aby komunikować się autentycznie, zalecamy oddanie głosu samym osobom starszym.

Zalecenie: Znajdź i zmotywuj osoby starsze, które mówią o sobie

Na przykład, znajdź osoby starsze, które szczególnie cierpią z powodu upałów lub innych przyczyn kryzysów klimatycznych i które chciałyby przedstawić swoje doświadczenia lub są zaangażowane w grupy aktywistów klimatycznych (takie jak Dziadkowie dla Przyszłości, Omas dla Przyszłości). Pozwól im opowiedzieć swoje historie. Wzmocni to zrozumienie i może wywrzeć wrażenie. Inną możliwością jest zaproszenie lokalnych ekspertów w różnych dziedzinach, takich jak ludzie z administracji i polityki itp..

3. Testy i badania

Powinniśmy zawsze testować i oceniać skuteczność naszych działań i metod, a następnie dostosowywać je do wyników.

Zalecenie: Testuj, oceniaj i zostaw miejsce na zaskoczenie

Niektóre metody działają dobrze z pewnymi grupami, ale zupełnie nie z innymi i jest to całkowicie normalne. Nie należy się niepokoić, jeśli działanie nie przebiega zgodnie z planem. Poświęć chwilę na zastanowienie się nad tym, co mogło nie zadziałać i poproś grupę o opinię. W sekcji 4 znajdziesz wiele alternatywnych metod, dzięki czemu możesz łatwo wybrać inny format i wypróbować coś nowego.

I jeszcze raz, pamiętaj, że jako edukator dorosłych nie musisz stać się naukowcem zajmującym się klimatem.

Jak dotrzeć do umysłów i serc?

4. Zabierz klimat do domu

Musimy pokazać odpowiednie lokalne/krajowe przykłady konsekwencji i działań na rzecz klimatu - z naciskiem na rozwiązania. Zaczynaj od tematów, które poruszają i wpływają na osoby starsze (np. fale upałów, ekstremalne zjawiska pogodowe) lub ostatnich artykułów prasowych, filmów itp. i omów je razem. W każdym przypadku ważne jest, aby zająć się czymś praktycznym, co ma sens dla wszystkich, aby przenieść zmiany klimatu do codziennego życia. Pytania do omówienia mogą być następujące: Jak czytać etykiety żywności? Jak ekologiczne zachowanie wpłynie na nasze oszczędności - na przykład poprawi nasze finanse?

Dyskusje te mogą również służyć jako punkt wyjścia do podkreślenia aspektów psychospołecznych, których wiele osób może jeszcze nie brać pod uwagę. Ponadto należy wziąć pod uwagę inne czynniki, takie jak ubóstwo i społeczne konsekwencje zmian klimatu. Osoby starsze są często szczególnie narażone na skutki zmian klimatycznych. Istnieje ku temu kilka powodów. Na przykład osoby borykające się z trudnościami ekonomicznymi i niekorzystną sytuacją społeczną są szczególnie narażone na skutki kryzysu klimatycznego, takie jak rosnące ceny energii i koszty remontu domu. Starsze kobiety są szczególnie narażone, ponieważ przez całe życie spotykają się z różnymi formami dyskryminacji, które negatywnie wpływają na ich sytuację ekonomiczną w późniejszych latach.

Ponadto osoby starsze mogą wnieść swój wkład w lokalne rozwiązania. Istnieje wiele pozytywnych przykładów zaangażowania na rzecz klimatu wśród osób starszych. Na przykład organizacja non-profit zrzeszająca starsze kobiety w Szwajcarii, „Klimaseniorinnen”, z powodzeniem złożyła pozew w sprawie klimatu. Twierdzono, że prawa starszych kobiet zostały szczególnie naruszone, ponieważ są one jednymi z najbardziej dotkniętych coraz częstszymi ekstremalnymi upałami spowodowanymi globalnym ociepleniem. Na początku 2024 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka wydał ostateczny wyrok stwierdzający, że Szwajcaria naruszyła prawo do ochrony klimatu i musi zwiększyć wysiłki na rzecz ochrony środowiska.

Zalecenie: Wykorzystaj rzeczywiste, lokalne obawy jako punkt wyjścia

Niektórym osobom starszym łatwiej jest zaangażować się w dyskusje na temat mieszkalnictwa, efektywności energetycznej, mobilności i jakości powietrza niż szerokiej globalnej polityki klimatycznej. Dyskusje na temat klimatu powinny być powiązane z osobistymi i społecznymi obawami, takimi jak rosnące koszty energii, warunki mieszkaniowe lub zdrowie.

Do umysłów i serc można dotrzeć, dyskutując również o tym, w jaki sposób osoby starsze mogą być częścią rozwiązań przyjaznych dla klimatu na poziomie lokalnym/krajowym.

Ważne jest również, aby pomyśleć o edukatorach i zastanowić się nad tematami, o których zwykle rozmawiają. Wykorzystaj te tematy jako punkty wejścia. Wykorzystaj tematy, w których czujesz się już pewnie, jako punkty wejścia.

5. Odpowiednie słowa wplatane w odpowiednią narrację

Słowa i narracje, które mogą rezonować z osobami starszymi to: troska o innych, społeczność, odpowiedzialność.

Wykorzystaj słowa, które pochodzą od samych osób starszych. Jeśli mówią o zmianach klimatycznych, użyj zmiany klimatu; w przypadku kryzysu klimatycznego użyj również kryzysu klimatycznego i tak dalej. W niektórych przypadkach wskazane jest, aby w ogóle nie używać słów klimat lub zrównoważony rozwój, ale raczej mówić o zdrowiu, mieszkaniu lub oszczędzaniu pieniędzy. Czasami można usłyszeć, że osoby starsze uważają, że działania na rzecz klimatu nie są dla nich przeznaczone - z myślami typu: „Nie będzie mnie tu za 20 lat, więc po co mam się martwić?”. Jednakże, gdy kwestia ta dotyczy pozostawienia lepszego świata dla ich dzieci i wnuków, ich poziom zaangażowania może często wzrosnąć. Zostało to również zaobserwowane przez inicjatywy takie jak **Grootouders voor het Klimaat** (Grandparents for Climate) w Belgii.

Włącz do rozmowy dodatkowe korzyści pozytywne skutki uboczne) i porozmawiaj o nich. Na przykład: Jeśli nawiążemy związek między klimatem a dbaniem o siebie, nasze zdrowie i bezpieczeństwo, wówczas idea stanie się jaśniejsza. Podczas pracy ze starszymi osobami w trudnej sytuacji ekonomicznej ważne jest, aby wziąć pod uwagę znaczenie oszczędzania pieniędzy.

Dwie dodatkowe korzyści, które dostrzegaliśmy:

- **Aktywizm klimatyczny w połączeniu z emancypacją**

Możemy myśleć o klimacie w powiązaniu z prawami kobiet; zobacz Omas For-Future i Klimaseniorinnen, które mówią o sobie: „zmieniłyśmy wizerunek starych kobiet„ i „teraz jesteśmy siłą, z którą należy się liczyć". Omas for Future to rozwijająca się inicjatywa klimatyczna. Poczucie własnej skuteczności w tej organizacji jest wysokie.

- **Edukacja klimatyczna w połączeniu z edukacją demokratyczną**

Osoby starsze czują się odłączone od procesów decyzyjnych. Wzmocnienie powiązań między dyskusjami na poziomie społeczności a decyzjami politycznymi może pomóc zapewnić, że ich głos zostanie wysłuchany (Polska, Rodzice dla Klimatu). Edukacja demokratyczna może być zatem powiązana z edukacją klimatyczną. Te dwa obszary mogą się wzajemnie wzmacniać.

W wywiadach ze starszymi dorosłymi, edukatorami i ekspertami często podkreślano, że podczas dyskusji na temat słów i narracji, konieczne jest skupienie się na pozytywnej wizji naszej przyszłości. Powinniśmy zachęcać do częstszych dyskusji na temat rozwiązań, zamiast rozwozić się nad problemami.

Zachowaj ostrożność podczas omawiania niesprawiedliwości międzypokoleniowej. Zdecydowanie zalecamy wspieranie międzypokoleniowych dyskusji na temat klimatu: Starsi dorośli mają cenne doświadczenia życiowe i wgląd w zmiany klimatu. Tworzenie przestrzeni do dialogu między młodszymi i starszymi pokoleniami może wzmocnić komunikację klimatyczną.

Pamiętaj, że możesz prowadzić dyskusję na różnych poziomach, aby znaleźć ramy, które sprawdzą się w Twojej grupie. Pytania, które można zadać:

- „A co na to twoja córka lub syn?”
- „Jak chciałbyś zostać zapamiętany?”
- „Jakiej przyszłości chcesz dla swoich dzieci i wnuków?”.

Zalecenie: używaj języka korzyści - nie strachu

Używaj języka korzyści - nie strachu: jak będę oszczędzać? Jak poprawię swoje zdrowie? Jak poprawię świat dla moich wnuków?

6. Używaj obrazów do opowiadania wciągających historii

Ważne jest, aby pokazać ludzi stojących za klimatem - za pomocą prawdziwych historii i autentycznych obrazów.

Zalecenie: Używaj sztuki i metod kreatywnych

Używaj sztuki i metod kreatywnych: Warsztaty z wykorzystaniem teatru, malarstwa lub poezji pomagają starszym osobom dorosłym połączyć się emocjonalnie z kwestiami klimatycznymi i wyrazić siebie..

7. Dostarczaj precyzyjnych informacji

Musimy używać jasnego, nietechnicznego języka. Często wiedza na temat kryzysu klimatycznego wśród osób starszych jest niewielka. Ważne jest, aby wyjaśnić fakty prostym językiem, aby odpowiedzieć na pytania takie jak: „Dlaczego teraz jest smog?”. Albo „Dlaczego nie ma już regularnych pór roku?”.

Ważne jest również radzenie sobie z błędami i dezinformacją. Zadać sobie z góry pytanie, jak zareagowałbyś na fałszywe stwierdzenia osób starszych na temat klimatu?

Kilka różnych możliwości to wspólne ustalenie faktów (patrz rozdział 2. dla źródeł opartych na nauce), przeformułowanie stwierdzenia, ustalenie granic lub aktywne słuchanie, jakie obawy i potrzeby mogą kryć się za fałszywym stwierdzeniem.

Zalecenie: Dostarczanie dokładnych informacji i skupienie się na więzi emocjonalnej

Musimy skupić się na związku emocjonalnym, a nie na faktach: Same fakty nie przekonują. Rozmowy oparte na wspólnych uczuciach, przeżytych doświadczeniach i wartościach mają większy wpływ. Co więcej, ważne jest, aby unikać dyskusji technicznych opartych na faktach - zamiast tego należy skupić się na przeżytych doświadczeniach: Same fakty nie przekonują ludzi. Rozmowy powinny być oparte na doświadczeniu, koncentrując się na wspólnych obawach, osobistych historiach i konkretnych działaniach zamiast na abstrakcyjnych danych.

Zalecenia partnera projektu LAB 60+:

- zachowaj prosty język – przedstawiaj fakty naukowe, ale prostym językiem
- zachowaj ludzką i osobistą perspektywę - czy w Twojej okolicy wystąpiły ostatnio powodzie, fale upałów, susze lub pożary lasów?
- zachowaj realizm - zachowania prozdrowotne, oszczędzanie pieniędzy, nowe znaczenie bycia ekologicznym dla siebie i swoich wnuków
- zachowaj pozytywne nastawienie - nie wytykaj palcami, nie strasz

Jak przekształcić obawy w działanie

8. Zapewnij przestrzeń do interakcji

Najlepiej jest uczynić klimat tematem codziennych rozmów, np. organizując publiczne formaty dialogu. Jeśli to możliwe, należy tworzyć długoterminowe społeczności: Regularne spotkania sprzyjają stałemu zaufaniu i zachęcają do uczestnictwa wykraczającego poza jednorazowe działania. Niektóre osoby starsze nie angażują się po prostu dlatego, że są ograniczone finansowo lub czują się niewysłuchane. Oferowanie

“

Ludzie są zmęczeni słuchaniem o zmianach klimatu. Jeśli chcesz, aby rozmawiali, nie zmuszaj ich do tego - stwórz przestrzeń, w której naturalnie poruszają ten temat.

Wim Aerts, Grootouders voor het
Klimaat

praktycznych zachęt, takich jak miłe miejsce, kawiarnia, spacer, może zwiększyć zaangażowanie.

Zalecenie: Poruszanie kwestii związanych z klimatem/zrównoważonym rozwojem w ramach już istniejących formatów i łączenie ich z „przyjemnymi” zajęciami praktycznymi.

Zalecamy włączenie tematów związanych z klimatem/zrównoważonym rozwojem do istniejących formatów grupowych, np. spotkań przy kawie, regularnych spotkań, krótkich warsztatów, kawiarenki językowej, popołudniowych zabaw, takich jak quiz na temat przyszłości. Sesje te można uczynić bardziej angażującymi, łącząc je z praktycznymi, praktycznymi działaniami, np. graniem w gry, słuchaniem muzyki, wspólnym gotowaniem, robieniem własnych detergentów lub mydeł, konserwowaniem żywności - więcej pomysłów można znaleźć w sekcji 3. Kluczem jest stworzenie przestrzeni do nieformalnej rozmowy i wspólnej refleksji podczas robienia czegoś razem - to wspólne doświadczenie buduje więź i motywację. Wycieczki (w tym wizyty edukacyjne) mogą być również świetnym sposobem na wzbudzenie zainteresowania i zaangażowania:

- WeltTellerFeld - system oczyszczania ścieków w Wiedniu
- Wizyta w stacji uzdatniania wody w Katowicach i Wrocławiu (daje odpowiedź na pytanie, czy mogę bezpiecznie pić wodę z kranu)
- Spacer po mieście z przewodnikiem, podczas których ludzie doświadczają ciepła w różnych miejscach (w parku lub w pobliżu natury w porównaniu z centrum miasta) lub wycieczki związane z bioróżnorodnością ("starsi ludzie lubią kwiaty")
- Spacer po mieście i wycieczki z lokalnymi przewodnikami klimatycznymi w Portugalii/Oeiras

Możesz także włączyć/zaprosić wolontariuszy pracujących z osobami starszymi do tych działań.

9. Uczyń działania na rzecz klimatu "nową normalnością"

Pokaż, że ludzie „tacy jak ty i ja” już podejmują działania na rzecz klimatu, na przykład grupy takie jak Grandparents for Future (Dziadkowie dla Przyszłości).

- W Austrii organizacja Grandparents for Future Austria uruchomiła kampanię "Wstążka": Jest to podejście, które właśnie wypróbują: Zbierają imiona swoich (wnuków), zapisują je na wstążkach i publicznie je eksponują. Chodzi o to, aby imiona ich (wnuków) dzieci były widoczne. Oznacza to, że nie chodzi już o anonimową masę ludzi, ale zamiast tego używają konkretnych nazwisk, aby pokazać, dla kogo działa GFF. W ten sposób docierają do ludzi (również) na poziomie emocjonalnym i mogą być dobrym początkiem rozmowy..

10. Zaoferuj możliwość osobistego działania

Zachęcając do działań na rzecz klimatu, zaleca się mówienie nie tylko o zmniejszaniu śladu ekologicznego (negatywnego wpływu, jaki wywieramy), ale także o zwiększaniu naszego śladu klimatycznego ² (pozytywny wpływ, jaki wywieramy na innych).

Prosta definicja klimatycznego odcisku dłoni brzmi: za każdym razem, gdy moje działania ułatwiają innym zmniejszenie ich własnego śladu ekologicznego lub węglowego, zwiększam swój własny odcisk dłoni. Gabriel Baunach podąża za tą definicją w swojej książce Hoch die Hände, Klimawende! (Ręce do góry, zmiany klimatyczne!) Na przykład: regularne organizowanie imprez wymiany ubrań z przyjaciółmi zachęca do konsumpcji z drugiej ręki i zmniejsza emisje dla wszystkich zaangażowanych.. Niektóre organizacje, jak German Watch poszły dalej, definiując odcisk dłoni jako rosnący tylko wtedy, gdy nasze działania prowadzą do trwałych zmian w systemach, polityce lub codziennych (infra)strukturach. Przykładem może być sytuacja, w której grupa pracowników z powodzeniem opowiada się za większą liczbą wegetariańskich lub wegańskich opcji w stołówce w miejscu pracy, dzięki czemu zrównoważone wybory są bardziej dostępne dla wielu osób.

Rekomendacja: Rozpoznaj bariery strukturalne i zapewnij zachęty - skup się bardziej na klimatycznym odcisku dłoni



Start

["Dziesięć kluczowych zasad: Jak informować o zmianach klimatu w celu skutecznego zaangażowania społeczeństwa"](#) autorstwa Maike Sippel, Chrisa Shawa i George'a Marshalla może pomóc we wprowadzeniu w tę kwestię. Mogą one być pomocne w omawianiu możliwych zastosowań w pracy z osobami starszymi z nauczycielami dorosłych. Dlatego podsumowaliśmy 10 zasad w prezentacji PowerPoint i dodaliśmy przykłady zaleceń. Można je uzupełnić we wspólnej dyskusji z edukatorami dorosłych.

Jako punkt wyjścia do dyskusji na temat dodatkowych korzyści, rekomendujemy również materiał PowerPoint >>> [Start wspólne korzyści](#).

² Dowiedz się więcej o klimatycznym odcisku dłoni tutaj: [Giving Legs to Handprint Thinking: Foundations for Evaluating the Good We Do - Guillaume - 2020 - Earth's Future - Wiley Online Library](#) albo [Approach for assessing environmental handprints](#)

Zalecenia dotyczące dobrej rozmowy o klimacie

Dlaczego ten rozdział?

W tym miejscu chcielibyśmy jeszcze raz podkreślić, że ważna jest nie tyle treść dyskusji na temat klimatu i zrównoważonego rozwoju, co raczej podejście do partnerów dialogu. Dlatego też zamieściliśmy tutaj kilka wskazówek:

“

Dobra komunikacja klimatyczna początkowo ma mniej wspólnego z argumentami i perswazją, a więcej ze słuchaniem i zrozumieniem.

Katharina von Brownswijk

Do dobrej rozmowy 1:1 na temat klimatu polecamy wskazówki od Climate Outreach:

Respect your dialogue partner | Szanuj swojego rozmówcę

Enjoy yourself | Ciesz się rozmową

Ask questions | Zadawaj pytania

Listen | Słuchaj uważnie

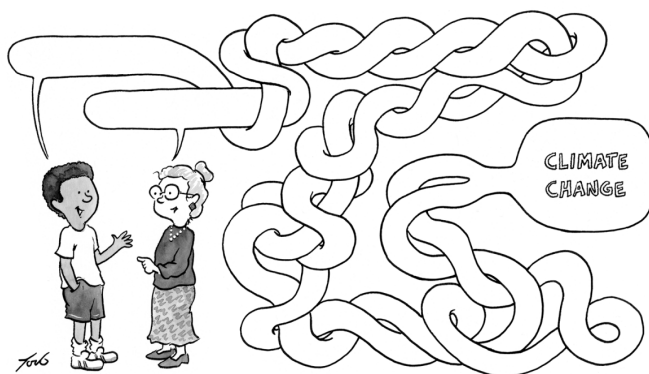
Tell your story | Opowiedz swoją historię

Action makes it easier | Działanie czyni temat łatwiejszym

Learn from from your dialogue partner | Ucz się od swojego rozmówcy

Keep going | Nie przestawaj, działaj cały czas!

Rozmawiając o kwestiach związanych z klimatem i zrównoważonym rozwojem pamiętaj, aby nie narzucać rzeczy i nie pouczać. Najważniejsze jest, aby „słuchać uważnie i zadawać pytania”. Nie przytłaczaj ludzi stwierdzeniami i nie zapominaj, że oni również chcą się czymś podzielić. Zostaw im przestrzeń do rozmowy.³



³ Źródło: [How to talk with \(just about\) anyone about climate and the 2024 elections » Yale Climate Connections](#)

5 złotych zasad - Dobra edukacja klimatyczna:

- ... jest zorientowana na potrzeby grupy docelowej
- ... jest różnorodna
- ... angażuje głowę, serce i dłoń
- ... łączy dłoń i odcisk stopy
- ... jest motywująca



Start

Obraz może być pomocnym bodźcem do rozpoczęcia dyskusji na temat komunikacji klimatycznej. Możliwe pytania do refleksji (na przykład z dorosłymi nauczycielami):

- Co kojarzy ci się z obrazkiem?
- Jakie myśli przychodzą ci do głowy?
- Jakie masz doświadczenia, gdy rozmawiasz z innymi o kwestiach klimatycznych?

Obrazek, możliwe pytania do refleksji i 5 zasad komunikacji klimatycznej można znaleźć tutaj, aby „rozwiązać” dyskusję >>>. [zobacz Start_PiecZasadKomunikacjiKlimatycznej](#)

Ochrona klimatu, tak, ale... : Jak radzić sobie z dezinformacją i oporem?

Dlaczego ten rozdział?

Jak możemy przeciwdziałać oporowi i jak reagować na różnice zdań? Te pytania nurtują wiele osób, gdy przychodzi do rozmowy o kwestiach klimatycznych. Dlatego chcielibyśmy zająć się tym tematem.

Wiele osób wciąż nie wie zbyt wiele [o klimacie]. Rozmowy są często otoczone szeptem klimatyczną. Ludzie pytają: "W co powinienem teraz wierzyć?"

Achim Bubenzer, autor książki,
Omas for Future

Ważne jest, aby rozróżnić dwie rzeczy:

- Dezinformacja: Jest to często celowe, ukierunkowane i mocno finansowane w sektorze klimatów.
- Opór lub wątpliwości: Są to reakcje typu „tak, ale...”, które często słyszymy. Nie zawsze są one zakorzenione w zaprzeczaniu, ale mogą wynikać z osobistych obaw, zamieszania lub frustracji.

W obliczu „oporu przed spotkaniem” poniższe wskazówki mogą być pomocne i przynieść ulgę:

- Komunikacja nie działa według przepisu, to co działa na jedną osobę, może nie działać na inną.
- Nie ma jednego idealnego argumentu, który zmienia ludzi w zaangażowanych aktywistów klimatycznych.
- Każda osoba i rozmowa jest wyjątkowa, a Twoje podejście powinno być dostosowane do sytuacji, np. online vs. osobiście.

Ponadto należy pamiętać, że pomocne jest zrozumienie motywacji drugiej osoby do stawiania oporu:

- Za każdym silnym uczuciem lub reakcją często kryje się niezaspokojona potrzeba lub strach.
- Zadaj sobie pytanie: Czego tak naprawdę obawia się ta osoba?
- Pamiętaj: Ludzie formułują opinie bardziej na podstawie emocji i intuicji niż samych faktów.

Przykłady z wywiadów z osobami starszymi:

- „Bycie przyjaznym dla środowiska jest drogie”.
- "Ekologia jest dla młodych ludzi.”

Ale jak moglibyśmy zareagować?

- **Pozostań w dialogu**
Zadawaj otwarte pytania i słuchaj. To bardzo proste. Przykłady to: Dlaczego tak myślisz? Co sprawia, że tak myślisz? Co cię martwi? Jakie mogą być zalety życia w sposób przyjazny dla klimatu?
Po rozmowie zawsze warto przejść do działania i wcześniej uzyskać zgodę drugiej osoby: Czy mogę ci coś pokazać? Wypróbuj metody z sekcji 4.
- **Unikaj „bitew na fakty”**
Zachowaj spokój, czasami ludzie dzielą się fałszywymi informacjami tylko dlatego, że nie są pewni lub są źle poinformowani. Nie marnuj energii, próbując przekonać tych, którzy wyraźnie odmawiają zaangażowania - nie wszyscy są otwarci i to jest w porządku.

Pytania idące w kierunku dezinformacji, które można zadać w przeciwieństwie do pytań otwartych w rozmowach oporu, to:

- Są ludzie, którzy widzą to inaczej, jakie są tego powody?
- Które z tych powodów mają dla ciebie sens - i dlaczego?
- Jakiego rodzaju informacji potrzebowałbyś, aby ponownie rozważyć swój pogląd?
- Skąd wiedziałbyś, że się mylisz?
- Jakie byłyby konsekwencje, gdybyś się mylił?
- Co by się stało, gdybyśmy musieli działać, ale tego nie zrobili??
- Jakie byłyby konsekwencje, gdybyś się mylił?
- Co by się stało, gdybyśmy musieli działać, ale tego nie zrobili?



Start

Temat ten może być interesujący dla edukatorów dorosłych i może zostać podjęty w ramach Uczących się Społeczności Praktyków.

Tutaj znajdziesz prezentację slajdów z wybranymi treściami. Może to być dobra podstawa do wymiany doświadczeń.

W rozdziale 4 znajdziesz również metody zachęcania do wymiany doświadczeń na ten temat. Więcej informacji na temat strategii kampanii dezinformacyjnych można znaleźć na plakacie informacyjnym przygotowanym przez klimafakten.de. Wyjaśnia on pięć popularnych metod dezinformacji. Można pobrać różne wersje językowe [here](#).

➔ Może to być również pomocne źródło wymiany informacji z edukatorami dorosłych.

Zobacz również the Sceptical Science website <https://skepticalscience.com>

Sceptical Science obala dezinformację klimatyczną, prezentując recenzowaną naukę i wyjaśniając techniki zaprzeczania nauce, dyskursy opóźnień klimatycznych i zaprzeczanie rozwiązaniom klimatycznym. Znajdziesz tu argumenty i popularne mity klimatyczne oraz dobrze uzasadnione kontrargumenty. Znajdziesz tu również podręcznik obalania mitów w kilku językach: <https://climatecommunication.gmu.edu/all/the-debunking-hand-book-2020/>

4.Formaty i metody: Centra Klimatyczne i Uczące się Społeczności Praktyków

Dlaczego ten rozdział?

Wspomniane tutaj metody są ważne dla centrów klimatycznych i społeczności praktyków edukacyjnych. Mają one na celu wspieranie nas i innych edukatorów dorosłych/osób pracujących z osobami starszymi w podejmowaniu i zachęcaniu do konstruktywnej wymiany poglądów na temat klimatu z osobami starszymi. Skupiliśmy się na praktycznych narzędziach, ponieważ wielu edukatorom dorosłych brakuje ustrukturyzowanych materiałów ułatwiających dyskusje z klientami.



Nie chcemy przeciętnych warsztatów klimatycznych. Wręcz przeciwnie, jesteśmy przekonani, że „wiedza” zwykle nie popycha większości ludzi do działania. Fakty i liczby są obecnie często kwestionowane i prowadzą do polaryzacji. Naszymi warsztatami klimatycznymi chcemy poruszyć ludzkie serca. Emocje sprawiają, że ludzie szybciej podejmują skuteczne działania i tworzą więzi

Wim Aerts, Grootouders voor het Klimaat

Kolekcja opiera się na badaniach partnerów projektu.

Skupiliśmy się na metodach i działaniach, które

- są łatwe w użyciu
- są interaktywne
- mają na celu wprowadzenie tematów „klimat i zrównoważony rozwój” w konstruktywny i angażujący sposób
- są skierowane do różnych grup docelowych osób starszych
- są odpowiednie dla różnych środowisk (np. wydarzenia publiczne, warsztaty w istniejących grupach osób starszych, takich jak centra sąsiedzkie lub kluby seniora, uniwersytety trzeciego wieku itp.)

Zbiór metod i formatów jest podzielony na kilka sekcji:

- Jak informować o kwestiach klimatycznych i radzić sobie z dyskursami opóźnień klimatycznych, dezinformacji i dezinformacji?
- Jak rozpocząć rozmowę?
- Jak podtrzymać dyskusję poprzez gry?
- Formaty kreatywne, artystyczne i praktyczne

Jak informować o kwestiach klimatycznych i radzić sobie z dyskusją na temat opóźnień klimatycznych, fałszywymi informacjami i dezinformacją?

Tytuł	Wycieczki lub spacery połączone z krótkimi wykładami i dyskusjami
Materiał	Przygotuj proste informacje, teksty na tematy związane z klimatem. - Wybrane tematy mogą być wybierane wspólnie z uczestnikami/uczniami lub wybierane zgodnie z tematem zajęć/wycieczki/spaceru po mieście.
Jak to zrobić	- Przygotuj krótką prezentację/wprowadzenie na wybrany temat, np. przy użyciu slajdów PowerPoint lub flipchartów. - Po krótkim wystąpieniu otwórz głos na pytania i dyskusję w grupie. - Poniższe pytania mogą pomóc w zainicjowaniu rozmowy: Czy któraś z nowych/zaskakujących/inspirujących informacji była dla Ciebie nowa? Jak się teraz czujesz po wprowadzeniu?
Ważne w naszym projekcie, ponieważ...	- udostępnianie i informowanie o informacjach naukowych w prosty, łatwy do zrozumienia sposób jest zwykle pomijane w dyskusjach na temat kwestii klimatycznych - umożliwia dobry początek rozmowy - może nadać spacerowi/wycieczce kontekst oparty na faktach
Linki i zasoby	Dokumenty pomocnicze i kwestionariusze od zespołu portugalskiego: 1 - Dokument 1 i kwestionariusz - Water scarcity and Climate change 2 - Dokument 2 i kwestionariusz - Agriculture and Climate Change → Jeśli ma to zastosowanie, możesz zabrać ze sobą kilka wydrukowanych kopii. Ludzie mają tendencję do zabierania informacji do domu i ponownego czytania informacji. - Jeden raport miejski - The municipal plan for adaptation to the climate change of Oeiras

Tytuł	
Wymiana w parach - ucz się od i z ludźmi, z którymi rozmawiasz.	
Materiał	-
Jak to zrobić	W grupach dwuosobowych przedyskutuj następujące pytania: ■ Czy znasz kogoś, kto jest przeciwny ochronie klimatu lub działaniom na rzecz ochrony klimatu? ■ Opisz tę osobę? ■ Zastanów się, skąd może pochodzić opór ■ Czego potrzebujemy, aby rozpocząć dobrą rozmowę?
Ważne w naszym projekcie, ponieważ...	Ważne jest, aby zastanowić się, kim jest druga osoba i jak można ją poznać.
Linki i zasoby	Chris Gutsche: "Klimakommunikation mit Wirkung. Gespräche und Maßnahmen motivierend gestalten" Książka robocza Open Access w języku niemieckim.

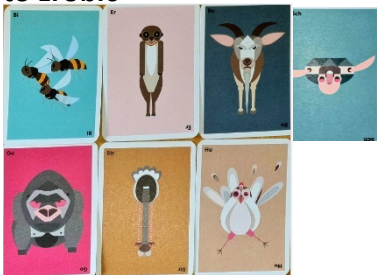
Tytuł	
Odzwierciedlające fałszywe oświadczenia klimatyczne	
Materiał	-
Jak to zrobić 	Przygotuj fałszywe stwierdzenie (lub poproś uczestników, aby pracowali z fałszywymi stwierdzeniami, z którymi ostatnio się zetknęli) i poproś uczestników (w parach lub małych grupach) o wybranie jednego stwierdzenia i przedyskutowanie go: ■ Jak byś zareagował? ■ Co wynika z tej sytuacji? Po dyskusji możesz wypróbować małe odgrywanie ról. Ważne jest, aby wprowadzić model kanapki, patrz grafika po lewej stronie z sceptycznej nauki.
Ważne w naszym projekcie, ponieważ...	Odgrywanie ról to świetny sposób na przygotowanie się do możliwych sytuacji konwersacyjnych i

	przećwiczenie własnych reakcji..
Linki i zasoby	Więcej informacji: https://climatecommunication.gmu.edu/all/the-debunking-handbook-2020/ Możesz także pracować z aplikacją „cranky uncle” Homepage - Cranky Uncle Cranky Uncle: a game building resilience against climate misinformation

Jak zacząć rozmowę.

Tytuł	Spacer i rozmowa: Pytania do dobrej rozmowy o klimacie
Materiał	Przygotuj kilka pytań i zapisz je na kartkach (jedno pytanie na kartkę).
Jak to zrobić	Weź kilka pytań i wyjdź na spacer w parach dwuosobowych; omów pytanie podczas spaceru. Pytania mogą obejmować: - Co jest dla ciebie naprawdę ważne w życiu? - Kto jest odpowiedzialny za przyszłość wartą przeżycia? - Na jakie pytanie dotyczące klimatu nikt nie był w stanie udzielić ci naprawdę dobrej odpowiedzi? - Gdzie zauważyłeś, że pogoda i przyroda zmieniły się od czasów Twojego dzieciństwa? - Czy masz przyjaciół lub rodzinę, którzy są bezpośrednio dotknięci zmianami klimatu? - Co możemy zrobić razem? Czy powinniśmy spróbować? - Z czego jesteś dumny? Po spacerze i rozmowie: Przedyskutuj pytania w grupie. Zobacz linki i zasoby poniżej dla możliwych pytań.
Ważne w naszym projekcie, ponieważ...	Pozwala to na dobry początek rozmowy i zapewnia przestrzeń osobistą, ponieważ pytania te można omawiać w parach..
Linki and zasoby	Pytanie możesz znaleźć również tutaj.



Tytuł	Klimatyczne zwierzęta
Materiał Jak to zrobić 	Karty - Pokaż karty zwierząt klimatycznych - Zadawaj pytania, np: - Którym zwierzęciem klimatycznym jesteś (najprawdopodobniej)? Dlaczego? - Które kroki przyjazne dla klimatu są dla Ciebie trudne? - Co jest jeszcze na twojej liście rzeczy do zrobienia? - Co cię w sobie denerwuje?
Ważne w naszym projekcie, ponieważ...	Pozwala ludziom mówić o swoich uczuciach i emocjach związanych z tematami klimatycznymi.
Linki i zasoby	KlimaX exhibition: https://www.mfk-berlin.de/klima-x/ Start: Klimatyczne zwierzęta

Tytuł	Zdjęcia klimatu
Materiał Jak to zrobić 	Wydrukowane (&za laminowane) zdjęcia na A4 Rozłóż różne zdjęcia w sali lub na stole i zapytaj uczestników: które zdjęcia do ciebie przemawiają? Dlaczego? Opowiedzcie o tym sobie nawzajem.
Ważne w naszym projekcie, ponieważ...	Często łatwiej jest mówić o obrazach niż o wykresach i statystykach. Obrazy mogą mieć również inny wpływ emocjonalny.
Linki i zasoby	Tutaj znajdziesz (zabawne) zdjęcia klimatyczne: - Klimabündnis: Klimabanker!; Link - https://climatevisuals.org/

Tytuł Planeta B	
Materiał	-
Jak to zrobić 	Wyjaśnij: - Wyobrażamy sobie. Planety A już nie ma; nie opłaca się już na niej żyć. - Każdy może wyemigrować na planetę B. Ale w statku kosmicznym na planetę B jest miejsce tylko dla jednego przedmiotu, jednej rzeczy. - Co zabierasz ze sobą i dlaczego?
Ważne w naszym projekcie, ponieważ...	Metoda ta umożliwia dobry początek rozmowy. Dzięki tym rzeczom możemy dowiedzieć się czegoś o sobie nawzajem i opowiadać sobie historie. To pokazuje nam, co jest ważne. Budowanie na wartościach jest bardzo ważne w komunikacji klimatycznej.

Tytuł	Wspólne korzyści dla klimatu i zrównoważonego rozwoju
Materiał	-
Jak to zrobić 	Przedyskutuj z grupą dorosłych edukatorów lub z samymi osobami starszymi: - Jakie dodatkowe korzyści możemy zidentyfikować, myśląc o klimacie i zrównoważonym rozwoju dla osób starszych lub z osobami starszymi? - Dlaczego, poza środowiskiem, korzystne jest życie przyjazne dla klimatu? - Co jest takiego dobrego w aktywnej mobilności? - Co jest takiego dobrego w próbowaniu wegetariańskich potraw?
Ważne w naszym projekcie, ponieważ...	Łatwiej jest zmotywować ludzi, jeśli wprowadzimy do rozmowy dodatkowe korzyści i porozmawiamy o nich. Jeśli nawiążemy połączenie między klimatem a dbaniem o siebie, nasze zdrowie i bezpieczeństwo, wówczas idea stanie się jaśniejsza. Podczas pracy z osobami starszymi, które borykają się z trudnościami ekonomicznymi, znaczenie oszczędzania pieniędzy staje się szczególnie istotne.
Linki i zasoby	Materiały dotyczące zdrowia można znaleźć tutaj (w języku niemieckim):

	https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/zero-pollution https://climahealth.info/theme/health-co-benefits-of-climate-action/
--	--

Jak podtrzymać dyskusję poprzez gry.

Tytuł	Miasto Kraj Klimat
Materiał	Arkusz z predefiniowanymi kategoriami lub czysty arkusz, na którym uczestnicy mogą samodzielnie zapisać kategorie. Ołówki.
Jak to zrobić 	- Wszyscy uczestnicy otrzymują arkusz z predefiniowanymi kategoriami lub sami je zapisują. Propozycje kategorii: Dobre dla klimatu, złe dla klimatu, co robię dla klimatu, zielone miejsca pracy, wymówki dla ochrony klimatu, środek ochrony klimatu, środek adaptacji do zmian klimatu, eko-frazes, substytut mięsa, grzech klimatyczny, moje zaangażowanie w ochronę klimatu. - Jeden z uczestników mówi „A” i odlicza po cichu. - Inny uczestnik mówi „Stop”. - Wybierana jest litera, na której pojawił się „Stop”. Zaczynamy! - Pierwsza osoba, która zapisze wszystkie terminy w kategorii z odpowiadającą im pierwszą literą, woła „Stop”. Wszyscy pozostali odkładają długopisy. - Następnie wszyscy uczestnicy odczytują swoje określenia. - Trener wybiera odpowiedzi, które są niejednoznaczne lub niepoprawne, poprawia je lub poddaje pod dyskusję. - Następnie przyznawane są punkty i wyłaniany jest zwycięzca.
Ważne w naszym projekcie, ponieważ...	Wiele osób zna zasadę gry „miasto - kraj - rzeka”. Stanowi ona zabawne wprowadzenie do tematu i daje pole do dyskusji.
Linki i zasoby	Hallo Klima! → zobacz również:

	https://erwachsenenbildung.at/aktuell/nachrichten/18489-humorvolle-methoden-in-der-klimabildung-stadt-land-klima.php oraz https://www.klimaaktiv.at/klimabildung/klimakommunikation/wie-erreiche-ich-junge-menschen/aktiv-fuers-klima/stadt-land-klima
--	--

Aktywność klimatyczna	
Tytuł	
Materiał	Karty aktywności związane z klimatem
Jak to zrobić	Gra odbywa się przy użyciu kart aktywności z terminami klimatycznymi. Grupa dzieli się na dwie drużyny. Obowiązują znane zasady aktywności. Jeden wyjątek: W tym przypadku uczestnicy mogą wybrać, w jaki sposób wyjaśnią termin. Mogą wybrać pomiędzy: narysowaniem terminu, mimiką lub opisaniem go ustnie.
Ważne w naszym projekcie, ponieważ...	Wiele osób zna zasadę tego działania. Stanowi zabawne wprowadzenie do tematu
Linki i zasoby	https://www.klimaaktiv.at/klimabildung/klimakommunikation/wie-erreiche-ich-junge-menschen/aktiv-fuers-klima/klima-activity

Komunikacja i certyfikacja	
Tytuł	
Materiał	Obrazy przyjaznego dla klimatu i utopijnego projektu miasta
Jak to zrobić	Korzystając z konkretnych pomysłów i obrazów (np. „Więcej przestrzeni dla Wiednia”, planu klimakonkret, obrazów DOCK for Change), uczestnicy zastanawiają się, co sprawia, że miejsce jest przyjazne klimatycznie. Uczestnicy mogą wykonać następujące czynności: Zaprojektować naklejki ze spersonalizowanymi wiadomościami do rozdawania i zabierania. Zaprojektować certyfikaty „Czysto po drodze”, aby nagradzać osoby jeżdżące na rowerze, pociągiem, chodzące pieszo itp..
Ważne w naszym projekcie, ponieważ	Nagradza „dobre” uczynki, nie chodzi o zawstydzanie, ale o podkreślanie rzeczy, które już idą dobrze.
Linki i zasoby	https://www.klimaaktiv.at/klimabildung/klimakommunikation/wie-erreiche-ich-junge-menschen/aktiv-fuers-klima/botschaften-und-urkunden Materials: https://kinderuni.online/forschungspaket/mobilitaet/

Tytuł		E-Learning
Materiał		Komputer, system dźwiękowy w komputerze.
Jak to zrobić		Platforma szkoleniowa z pięcioma modułami. Ten kurs e-learningowy zapewnia starszym artystom niezbędną wiedzę na temat kwestii klimatycznych, zrównoważonych praktyk i narzędzi cyfrowych, wyposażając ich w zdolność do wprowadzania zmian poprzez swoją sztukę. Oferuje dynamiczną, wspierającą przestrzeń do uczenia się przez całe życie, która jest specjalnie dostosowana do zainteresowań i potrzeb starszych artystów wizualnych, ułatwiając nawiązywanie kontaktów, współpracę, dzielenie się pracą i wzmacnianie głosów w krytycznych kwestiach środowiskowych.
Ważne w naszym projekcie, ponieważ		Metodologia zapewnia formaty nauczania dostosowane do osób starszych, zapewniając dostępność i zaangażowanie za pomocą metod cyfrowych i interaktywnych oraz koncentrując się na włączaniu dyskusji na temat klimatu do codziennego życia, dzięki czemu komunikacja klimatyczna jest bardziej skuteczna. Metoda kładzie nacisk na kreatywność, wykorzystując sztukę, opowiadanie historii i interaktywne formaty, aby zaangażować seniorów w działania na rzecz klimatu, tworząc przestrzeń do dzielenia się wiedzą i współpracy.
Linki i zasoby		https://www.seniors-climate-action.eu/courses/e-learning/

Tytuł	Quizy
Material	1 autokar klimatyczny, sala, projektor, biała ściana lub ekran, laptop, nagłośnienie z mikrofonem.
Jak to zrobić	Quiz przygotowany przez Good Planet w imieniu Grootouders voor het Klimaat Vlaanderen; Grootouders voor het Klimaat Vlaanderen,. Powstała strona dostępna, uwrażliwiająca dedykowana edukatorom klimatycznym.
Ważne w naszym projekcie, ponieważ	Podnoszenie świadomości i informowanie o klimacie i związku z codzienną (rozpoznawalną) rzeczywistością seniorów, tematami takimi jak sytuacja życiowa, mobilność, odżywianie, zdrowie itp. Poznanie tematów w zabawny i partycypacyjny sposób. Wyjście na zewnątrz z poczuciem nadziei i pomysłami na konkretne działania. Podejście do problemu i rozwiązań z pozytywnym nastawieniem. Wykorzystanie starych materiałów szkolnych.
Linki i zasoby	https://www.goodplanet.be/nl/ Inne format quizów: - https://zukunftsquiz.de/ - „Co wiesz o zmianach klimatu?”. Jest to quiz składający się z 10 pytań, który sprawdza znajomość podstawowych faktów, które czasami są niejasne lub błędnie interpretowane, a jednocześnie mają kluczowe znaczenie dla zrozumienia, gdzie jesteśmy i jakie działania przeciwko zmianom klimatu i ich skutkom mają sens. Wypełniając quiz, nie tylko zweryfikujesz swoją wiedzę, ale także otrzymasz wyjaśnienie poprawnych odpowiedzi po każdym pytaniu. https://manifestklimatyczny.pl/co-wiesz-o-zmianie-klimatu-quiz/

Tytuł	Nasze życie na tej Ziemi teraz
Materiał	Ilustracje dotyczące życia na Ziemi, 1 trener klimatyczny. Używamy zdjęć wolnych od praw autorskich, które pokazują zarówno piękne, jak i brzydkie tematy.
Jak to zrobić	Pod przewodnictwem naszego trenera klimatycznego omówimy kilka ilustracji dotyczących życia na Ziemi, które jest cudem, pomimo wszystkich problemów, które temu cudowi zagrażają. Korzystając z obrazów naszej Ziemi, zostaniesz zaproszony do wyrażenia swoich uczuć, życzeń i planów w małej grupie do 12 osób. Chodzi o to, by wspólnie odbyć prawdziwie łączącą rozmowę.
Ważne w naszym projekcie, ponieważ	Metoda ta zachęca do głębokich, refleksyjnych dyskusji na temat piękna i kruchości naszej planety, zgodnie z celem The Climate We Speak, jakim jest zaangażowanie osób starszych w komunikację klimatyczną poprzez emocjonalne i osobiste powiązania. Korzystając z ilustracji, uczestnicy mogą łączyć się z tematami klimatycznymi na poziomie osobistym, dzięki czemu złożone kwestie stają się bardziej zrozumiałe i inspirujące, a nie przytłaczające. Metoda ta zachęca do osobistego i zbiorowego zaangażowania w działania na rzecz klimatu.
Linki i zasoby	Warsztat „Nasze życie na tej Ziemi teraz” (nazywamy go „Een prentenpraatspel” - gra obrazkowa) został opracowany przez jednego z naszych członków, który jest doświadczonym trenerem klimatycznym w Klimaatcontact.

"Mówienie o emocjach i uczuciach związanych ze zmianami klimatu może być wyzwaniem. Nadal istnieje tendencja do skupiania się wyłącznie na faktach lub ogólnych konsekwencjach, a nie na tym, jak ludzie są osobiście dotknięci".

Caterina Rompianesi, Anziani E Non Solo, Italy

Tytuł		Koło emocji klimatycznych
Materiał		Papier, drukarka, długopisy.
Jak to zrobić		To ćwiczenie jest przeznaczone dla osób w każdym wieku i może być wykonywane z członkami rodziny, w klasie, z przyjaciółmi, kolegami z pracy itp. Wydrukuj puste koło emocji klimatycznych i napisz lub narysuj w każdym segmencie emocje klimatyczne, które najczęściej odczuwasz. Zapoznaj się z kompletnym Kołem Emocji Klimatycznych, aby zapoznać się z możliwymi emocjami do uwzględnienia. Kiedy skończysz, podziel się z kimś tym, co stworzyłeś, dlaczego i omów sposoby radzenia sobie z emocjami i praktykowania samoopieki.
Ważne w naszym projekcie, ponieważ		Dlaczego nazywanie emocji klimatycznych jest ważne? Badania sugerują, że samo rozpoznanie i nazwanie negatywnych emocji, takich jak niepokój czy strach, może zmniejszyć ich intensywność. Na przykład badania obrazowania mózgu przeprowadzone przez Matthew Liebermana z UCLA wykazały, że samo nazwanie naszych negatywnych emocji może zmniejszyć odczuwanie niepokoju, a także zmniejszyć aktywność w emocjonalnych ośrodkach mózgu, takich jak ciało migdałowate. Znany psychiatra i autor Daniel Siegel odnosi się do tego jako „Nazwij to, aby to oswoić”. Koło emocji klimatycznych jest narzędziem, które można wykorzystać do identyfikacji i uświadomienia sobie swoich emocji, co jest pierwszym krokiem do skutecznego radzenia sobie z nimi..
Linki i zasoby		Wyjaśnienie: https://www.climatementalhealth.net/wheel Puste koło emocji klimatycznych: https://www.climate-mentalhealth.net/files/ugd/-be8092_b28a1dc320bd4f2bb4f365dc4057cc66.pdf Przewodnik: https://www.climatementalhealth.net/files/ugd/-be8092_ef3abbb96dd04130835b06eae6550b0e.pdf

Tytuł	Wyzwania klimatyczne
-------	----------------------

Materiał	Komputer
Jak to zrobić	Jak myślisz, co ma większy wpływ na klimat: lot przez Atlantyk, jedzenie jednego steku dziennie przez cały rok czy ogrzewanie domu? Dzięki grze Climate Challenges dowiesz się, jak nasze codzienne nawyki wpływają na klimat! Jedna runda trwa zazwyczaj 15 minut. Gra jest idealna dla grupy od 2 do 6 graczy w wieku od 12 lat. Ślad węglowy każdego produktu został obliczony przy użyciu modelu obliczeniowego opracowanego przez naukowców z Chalmers University of Technology (Chalmers tekniska högskola) w Szwecji.
Ważne w naszym projekcie, ponieważ	Gra jest zabawą i nauką w jednym. Prowokuje ożywione dyskusje i prowadzi do zaskakujących odkryć.
Linki i zasoby	https://climatecallgame.com/

Tytuł	Gra karciana CoCo
Materiał	Karty
Jak to zrobić	W grę karcianą o świadomej konsumpcji Con-scious Consumption - CoCo może grać każdy. Uczestnicy pracują razem, aby osiągnąć cele związane ze świadomą konsumpcją. Starają się wykorzystywać jak najmniej zasobów, aby osiągnąć swoje cele. Gra może być rozgrywana w dowolnym czasie, w wielu rundach, trwających około 30-40 minut każda.
Ważne w naszym projekcie, ponieważ	Gra zachęca do zastanowienia się nad swoimi decyzjami zakupowymi i ich wpływem na innych ludzi i przyrodę. Gra edukacyjna CoCo polega na zdobywaniu wiedzy poprzez zabawę.
Linki i zasoby	https://otwartoplan.org/coco-gra-o-swiadomej-konsumpcji/

Kreatywne, artystyczne i praktyczne formaty

*"Sztuka pomaga ludziom łączyć się emocjonalnie.
W malarstwie czy teatrze nie tylko informujesz -
poruszasz ludzi".*

Marta Mattarucco, ISRAA, Italy

Tytuł		Sztuka - Muzyka
Materiał		Linki internetowe (zobacz Linki i zasoby), a jeśli chcesz pokazać „Piosenkę o naszej ocieplającej się planecie”, zalecamy użycie rzutnika (ponieważ muzyka towarzyszy wzruszającemu filmowi.)
Jak to zrobić		Słuchaj muzyki, która porusza tematy takie jak klimat lub kwestie zrównoważonego rozwoju, a jeśli podczas słuchania zaczną się dyskusje, podnieś je..
Ważne w naszym projekcie, ponieważ		Muzyka dotyka nas emocjonalnie i nie potrzebuje języka mówionego
Linki i zasoby		https://vimeo.com/69122809 : Stojąc przed wyzwaniem podzielenia się najnowszymi odkryciami dotyczącymi zmian klimatu, naukowcy często polegają na grafice danych i ilustracjach technicznych. Daniel Crawford, student Uniwersytetu w Minnesocie, zaproponował zupełnie inne podejście. Używa on swojej wiolonczeli, aby komunikować najnowszą naukę o klimacie poprzez muzykę. Hallo Klima! Playlista z piosenkami w języku niemieckim i angielskim dotyczącymi zrównoważonego rozwoju i klimatu: https://open.spotify.com/playlist/4qtv9qtPvzbA-BobrFktUoU

Tytuł	Sztuka – Filmy
Materiał	
Jak to zrobić	Innym formatem mogą być wieczory filmowe lub krótkie filmy o klimacie i zrównoważonym rozwoju. Polecamy następujące (krótkie) filmy: Film o pozytywnych przykładach i rozwiązaniach: • Tomorrow. • 2040 Krótkie etiudy: • https://vimeo.com/244405542 • https://www.youtube.com/watch?v=n3_dvyHdILM • Obraz naszej przyszłości: Picturing Our Future - Climate Central • Carbon visuals showreel: Carbon Visuals Showreel Sep 14
Ważne w naszym projekcie, ponieważ	Filmy dotyczą nas emocjonalnie
Linki i zasoby	

Tytuł	Praktyczne zajęcia, takie jak gotowanie na bazie roślin, produkcja mydła, wspólny upcykling ubrań (szycie i cerowanie), tworzenie własnych detergentów itp.
Materiały	W zależności od formatu
Jak to zrobić	Przykłady są następujące: Nasze codzienne wybory konsumenckie mają ogromny wpływ na świat. Pierwsze z nich musimy podejmować już przy śniadaniu. Młodzieżowy Strajk Klimatyczny, w ramach projektu #KlimatNaFali, zorganizował warsztaty gotowania na bazie roślin. Podczas zajęć zaprezentowano proste i niedrogie sposoby na zastąpienie produktów odzwierzęcych ich roślinnymi odpowiednikami. Jednym z rezultatów jest broszura z przepisami. (z Polski)
Ważne w naszym projekcie, ponieważ	zajęcia praktyczne pobudzają i rozwijają poczucie własnej oraz grupowej skuteczności
Linki i zasoby	https://fer.org.pl/publikacje/klimat-na-talerzu-książeczka-z-przepisami/

Tytuł	#codziennie5 wyzwanie
Materiał	
Jak to zrobić	Wyzwanie Stowarzyszenia Wolnej Herbaty, w którym zachęcają do zbierania 5 śmieci z przestrzeni publicznej każdego dnia. Podejmij wyzwanie #codziennie5 i zadбай o środowisko!
Ważne w naszym projekcie, ponieważ	
Linki i zasoby	https://www.facebook.com/codziennie5/



Start!

Wybierz odpowiednie metody i zaprezentuj je. Następnie omów wybrane metody z uczestnikami. Poniższe pytania mogą pomóc w dyskusji:

Pytania do refleksji dla edukatorów dorosłych w Społecznościach Praktyków

- Jak stosować te metody?
- Na co muszę zwrócić uwagę?
- Czy istnieją różne warianty w zależności od grupy docelowej?

Pytania refleksyjne dla seniorów w centrach klimatycznych

- Co podobało mi się w tym ćwiczeniu?
- Co można zrobić inaczej następnym razem?
- Jakie są moje życzenia dotyczące przyszłych działań związanych z klimatem?

5. Zbiór inspirujących przykładów i projektów z krajów partnerskich

Dlaczego ten rozdział?

W tej sekcji staramy się dostarczyć inspiracji i pokazać, co jest możliwe dzięki różnorodnym przykładom projektów. Wybraliśmy szereg międzynarodowych i lokalnych inicjatyw, które podkreślają różnorodne, wieloaspektowe i kreatywne sposoby, w jakie tematy związane z klimatem mogą być podejmowane i wprowadzane w życie.

Europejskie projekty

- **HOPE Heatwaves** ma na celu zwiększenie gotowości opiekunów, pracowników służby zdrowia i społeczności do łagodzenia tych zagrożeń. Poprzez programy szkoleniowe, innowacyjne narzędzia dydaktyczne i zalecenia dotyczące polityki, projekt wzmacnia zdolność reagowania osób starszych i systemów wsparcia. <https://www.hope-heatwaves.eu/>
- **CHANGE Climate change and healthy Ageing** współtworzy e-learning na rzecz odporności i adaptacji. <https://forschung.fh-kaernten.at/change/>
- **AgeinGreen** ma na celu wspieranie międzypokoleniowego uczenia się i aktywnego uczestnictwa osób starszych w walce ze zmianami klimatu. Projekt stworzy i testuje międzypokoleniowy program szkoleniowy dotyczący zmian klimatu. <https://citi-zens-act.org/wp-content/uploads/2024/11/AgeinGreen-Newsletter-2.pdf>
- **Seniors Climate Action** wykorzystuje wpływ starszych (profesjonalnych lub nie) artystów wizualnych do podnoszenia świadomości i mobilizowania seniorów w całej Europie, zachęcając ich do przeciwdziałania zmianom klimatycznym i przyjmowania ekologicznych nawyków. <https://www.seniors-climate-action.eu/>
- **Seniors4Change** chce umożliwić seniorom przyczynianie się do walki ze zmianami klimatu za pośrednictwem mediów społecznościowych i dzielenia się DIY.. <https://seniors4change.eu/>

Projekty lokalne w Polsce

- **DBAMY O ŚWIAT DLA POKOLEŃ** to projekt edukacyjny dla mieszkańców gminy Wielbark, mający na celu podnoszenie świadomości ekologicznej i przeciwdziałanie zmianom klimatu. Cykl warsztatów obejmie takie tematy jak recykling, kompostowanie, zero waste, zrównoważone gotowanie i podejmowanie odpowiedzialnych decyzji konsumenckich. <https://seniorzywakcji.pl/projekty/dbamy-o-swiat-dla-pokolen/>

Druk

The Climate We Speak to projekt realizowany w ramach programu Erasmus+ (Partnerstwa na rzecz współpracy, edukacja dorosłych) od grudnia 2024 do listopada 2026 roku. Projekt jest realizowany przez pięć organizacji partnerskich:

queraum. cultural and social research, Austria

(European Coordination)

<https://www.queraum.org/en>

Hallo Klima!, Austria

<https://halloklima.at>

LAB60+, Poland

<https://lab60plus.pl/en/landing-page/>

Universidade Sénior de Oeiras, Portugal

<https://www.usoeiras.pt>

AGE Platform Europe, Europe/Belgium

<https://www.age-platform.eu>

Logo: Verena Blöchl

Tłumaczenie: Katarzyna Świętek

www.the-climate-we-speak.eu



**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or OeAD-GmbH. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.



**LAB
60+**

